N°. 474. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

ZATURDAG 2 DECEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1; het zegelregt daaronder begrepen.

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* komt, bij de beschouwing over de stemmingen, gehouden over het hoofdstuk »*Buitenlandsche Zaken*«, tot de volgende, gewis zeer opmerkelijke, erkentenis:

a. De overwinning was niet groot.

b. De uitslag der stemmingen toont duidelijk aan, dat de *meerderheid* gevaar loopt van de tegenwoordige *minderheid* spoedig de overwinning te zien behalen.

Wij hebben *daar naast*, niet *daar tegenover*, slechts ééne opmerking en ééne vraag te stellen.

De *opmerking*. Dat *wij* het April-Ministerie *gaarne* de overwinning gunnen, die het hoofd daarvan heeft behaald, door de goedkeuring zijner begrooting, op de wijze, zoo als die heeft plaats gegrepen.

De *vraag*. Zou, indien de heer VAN HALL niet water in den wijn geschonken had, wanneer de ministeriële waardigheid en zelfstandigheid beter in acht genomen waren, wanneer leden hunne overtuiging niet hadden opgeofferd, *er wel eene meerderheid geweest zijn?*

De *Amsterdamsche Courant* deelt, onder hare buitenlandsche berigten van heden, het volgende verhaal mede:

Men verhaalt, dat, toen Lord Palmerston aan Keizer Napoleon zijn kompliment maakte, over de goede houding en het schoon uiterlijk der soldaten van de nieuwe garde, Napoleon hem antwoordde: »Ja, Milord! het zijn schoone mannen, maar »zij zijn te dik; zij hebben een veldtogt noodig om wat te ver-[illegible]

Met eene edele verontwaardiging voegt er de *Amsterdamsche Courant*, in curcijf, de opmerking bij: »*zulk eene uitdrukking, in den mond van een regerend* »*Vorst in Europa, in de negentiende eeuw, is bezwaarlijk* »*te gelooven.*«

Heeft de *Amsterdamsche* dan niet dadelijk ingezien, dat Keizer NAPOLEON, even als de Engelschman SOUTHY, zich eenvoudig heeft schuldig gemaakt aan een *plagiaat?* Dat Keizer NAPOLEON, zonder den auteur te noemen, aan Lord PALMERSTON het dichterlijk beeld van VAN LENNEPS »*levende geraamten*« heeft willen teruggeven?

Het ongeloof van *de Amsterdamsche* schrijven we dan ook enkel toe aan haren afkeer tegen *nadruk*.

Opmerkelijk, om hare rondborstigheid en belangrijk, om de kracht der uitdrukkingen was de taal van den heer MEEUSSEN in de zitting van den 25 November:

»Mijne Heeren, sinds eenigen tijd worden in dit land die »wapenen van verdenking en insinuatie zeer dikwijls gebruikt; het »is eene *machine de guerre*, die leer van verdachtmakingen. Het [illegible] verkondigd, »dat het vorig Bewind sympathie had *voor* de Katholijke en dat »het sympathie vond *bij* de Katholijken. Men heeft verkondigd »dat in dit land ontstaan was eene monstrueuze coalitie, eene »coalitie van Roomsche en Protestantsch liberalen. Men heeft »die laatste onder de verdenking willen brengen alsof zij daar»door ontrouw werden aan de zaak der Hervorming. Ik zal »daarover natuurlijk niet beslissen; maar indien zij, die dezelfde »vrijheid in de politiek volgen als vele Katholijken; indien »zij, omdat zij gelijkheid wilden, geene ongelijkheid verlangden »voor de verschillende godsdiensten, gemeend hebben er zich »niet tegen te moeten verzetten, dat de katholijke kerk zich vrij »in haren boezem organiseerde — indien zij daarom ontrouw »moeten heeten, ik geloof, dat men dit woord verkeerd toepast: »dat is geene ontrouw. *Ik heb nooit ondervonden, dat de Pro*»*testanten, die ik bedoel, de regten hunner kerk, de regten van* »*de meerderheid der bevolking in het minst zouden willen zien* »*gekrenkt.*.«

»Ik was een voorstander van het vorig Gouvernement. Omdat »ik Katholijk ben? *Ik heb nooit gezien dat het vorig Gouver*»*nement de Roomschgezinden heeft begunstigd*. Wij hebben »daarvan niets gezien dan dat het vorig Gouvernement allen ge»lijkelijk en met gelijk regt behandelde. Ik was een voorstander »van dat Gouvernement, omdat het — ik zal niet te veel tot »zijn lof zeggen — naar mijne meening was een eerlijk, een »werkzaam, een kundig en bovenal een regtvaardig Gouverne»ment. Indien dit Gouvernement langer in dit land had mogen »bestaan, misschien ware eene groote weldaad voor het vader»land weggelegd geweest. Ik bedoel, dat dan de bevolking, die »op onzen bodem woont, zich langzamerhand al meer en meer »zou hebben zamengetrokken tot ééne natie, tot één volk. Er »kunnen onder de Katholijke leden dezer vergadering voorstan»ders van dit Gouvernement zijn; er zijn ook voorstanders van »het afgetreden bewind onder. Wij zijn dit echter niet als Ka»tholijken; wij zijn voor- of tegenstanders uit politieke over»tuiging.«

Dat is de taal der eerlijkheid en der goede trouw.

Wij laten hierop volgen enkele zinsneden uit *de Nederlander* van 28 November, — het orgaan eener partij, die zich bij uitnemendheid noemt, de Christelijk-historische en in hare leuze voert: *Bijbel*, *Nederland en Oranje*.

»Onze vrienden zullen noch door *zoete woorden* gepaaid, noch »door *rancune*, tot handreiking aan de voorstanders van het »*vorige* en thans, naar hun wensch en poging, weder *aan*»*staande* kabinet worden verleid.«

»Wat kunnen wij, voor hetgeen ons dierbaar is, hetzij van »*dit* hetzij van het herlevend vorig ministerie te gemoet zien?«

»*Misschien zelfs is van kansrekening en transactiegeest meer* »*nog te wachten voor vrijheden en regten dan van stelselmatige* »*veêrkracht*, die de Natie, onder het juk van een ijzeren »schepter, naar het model van vrijzinnige bespiegelingen fat»soeneert.«

Voorwaar eene eerlijke politiek!

Is het ook *hier* niet duidelijk, dat het doel de middelen heiligt?

Het *vorig* Bewind mag zich gelukkig achten in het bezit van een onbezwaard geweten, dat het noch kansrekening noch transactie-geest te baat nam, om de stemmen te winnen van eene partij, die zich thans niet meer schaamt om de dierbaarste belangen der Natie te maken tot een voorwerp van.... koopmanschap!

De heer J. B. oppert in *de Nederlander* eene niet onaardige quaestie, namelijk: »of de Regering en wet»geving sommen van batige sloten als vastgesteld kan »aannemen, zoolang de rekeningen nog niet ter Alge»meene Rekenkamer zijn opgenomen en gesloten?«

Wij aarzelen niet op die vraag een ontkennend antwoord te geven; wij zouden zelfs wenschen, dat van nu af aan die regel stiptelijk werd in acht genomen, omdat wij daardoor een waarborg zouden erlangen, dat de jaarlijksche begrooting meer volledig werd opgemaakt en aan de Staten-Generaal ter goedkeuring aangeboden.

De handelingen van *dit* Ministerie maken juist zulk een maatregel *hoogst noodzakelijk.* Het inleveren van suppletoire begrootingen werd er door bemoeijelijkt; omdat alsdan de middelen tot dekking van verhoogde of buitengewone uitgaven, niet meer op het batig slot van de dienst konden worden aangewezen. De uitgaven zouden daardoor *minder* worden; omdat uit elke verbeterde ontvangst, die de raming overtreft, aanleiding kan worden genomen tot het doen van uitgaven, waartoe minder noodzakelijkheid bestond. De *raming der inkomsten* zou meer nabij de waarheid zijn, en alzoo het eindcijfer der jaarlijksche begrooting meer een normaal cijfer worden. De bestemming van het batig slot der rekening, gelijk zulks bij art. 122 der Grondwet is voorgeschreven, zou meer doeltreffend zijn.

Wat thans gebeurt, zou in het vervolg niet plaats hebben. Men zou de middelen niet zoo laag ramen; omdat de beschikking over het meerdere eerst na verloop van een paar jaren later kon geschieden. Men zou *alle* te voorziene uitgaven op de begrooting brengen en voor onvoorziene eene op deugdelijke en aannemelijke gronden steunende raming voordragen, omdat latere regeling aan groote bezwaren, o. a. de aanwijzing van middelen tot dekking, onderhevig was.

Als *nu* reeds aan den Minister van Finantiën de verklaring zou geschieden: »wij zullen ons dan eerst »met uwe wetsontwerpen, die op batige saldo's geves»tigd worden, inlaten, wanneer uwe saldo's door *ge*»*sloten rekeningen* bewezen zijn«: wij houden ons verzekerd, dat het Ministerie zich zeer zou haasten, om nu nog aan de voorgedragen begrooting voor 1855 eene belangrijke verandering *in onzen geest* te doen ondergaan.

De *Nederlander* herinnert in zijn No. van gister, dat bij de algemeene discussiën over de staatsbegrooting ook *het tractaat omtrent de Russische schuld* is ter sprake gebragt; en meent, dat de verdediging van dit tractaat door den heer VAN BOSSE niet gelukkig is geweest.

Wanneer men, om dit te bewijzen, doet gelijk *de Nederlander*, namelijk slechts *gedeeltelijk* zijnen lezers terug geeft wat de verdediging behelsde, en van de repliek geen enkel woord gewag maakt, dan, gewis, zal het regt wèl schijnen te zijn aan *de Nederlander*. Wat zou, in de eerste plaats, volgens *de Nederlander*, de heer VAN BOSSE ter verdediging hebben gezegd?

»Ik ontken ten allersterkste, dat aan de eer en de waardigheid van den Staat het geringste is te kort gedaan door dat men eene wettige schuld van den Staat heeft afbetaald....«

»Ik meen dat de eer en de waardigheid van den Staat beter gehandhaafd worden door de betaling van eene wezenlijk verschuldigde en wel geconstateerde schuld, dan door te trachten zich door middel van procureurs-chicanes en advocaten-exceptien van die betaling te ontslaan.«

Het *Bijblad* is evenwel door *de Nederlander* gewis zeer vlugtig ingezien; wij kunnen toch geene andere reden vermoeden, waarom juist twee enkele, losse zinsneden uit haar verband gerukt zijn en als verdediging zijn voorgesteld. Ziet hier de woorden van den Heer VAN BOSSE:

Men heeft beweerd, dat het vorig Ministerie de eer en de waardigheid van den Staat tegenover vreemden niet genoegzaam had gehandhaafd, en als een voorbeeld gewezen op het tractaat, met Rusland gesloten, ter regeling van de achterstallige schuld aan dat Rijk. Ik zal die quaestie niet breedvoerig behandelen, maar eenige aanmerkingen overstellen tegen die, welke gemaakt zijn. Indien aan de waardigheid van den Staat, door dat tractaat ware te kort gedaan, dan zouden de beide Kamers van de Staten-Generaal daaraan medepligtig zijn, want zij hebben zich met het daartoe betrekkelijk ontwerp van wet vereenigd. Maar ik ontken ten allersterkste dat aan de eer en de waardigheid van den Staat het geringste is te kort gedaan door dat men eene wettige schuld van den Staat heeft afbetaald. Ik ken echter den grond van die beschuldiging wel; het is slechts eene behendige kunstgreep om de aandacht af te leiden van hetgeen men in vroegere dagen over het hoofd heeft gezien. Want de schuldbekentenis aan Rusland is niet van 1851, maar van 1831. In 1839, toen het verdrag over de scheiding van Belgie gesloten werd, ware het tijd geweest om die exceptie te doen gelden; of in 1843, toen men de finantiële schikkingen met Belgie maakte, had men moeten zorgen dat een deel van die schuld op Belgie gelegd werd. *Dit* heeft men verzuimd en daarom hoort men nu het verwijt dat in 1851 de eer en de waardigheid van den Staat zouden te kort gedaan zijn. Het was eene zeer geschikte kunstgreep om de aandacht van den eigenlijken stand der quaestie af te leiden. Ik meen dat de eer en de waardigheid van den Staat beter gehandhaafd worden door de betaling van eene wezenlijk verschuldigde en wel geconstateerde schuld, dan door te trachten zich door middel van procureurs-chicanes en advocaten-exceptien van de betaling te ontslaan.

Wij gelooven, dat de verdediging nu onder een ander licht wordt gesteld dan *de Nederlander* daaraan geliefde te verleenen. En wanneer nu *de Nederlander* »de teregtwijzing door den heer DE BRAUW« laat volgen, dan meenen wij dat voorbeeld te moeten volgen, zonder te vreezen dat onze lezers tot hetzelfde oordeel zullen komen als *de Nederlander*, tengevolge eener verminkte voorstelling. Wat was het antwoord van den heer DE BRAUW?

»Dit was het bezwaar niet. Niemand heeft ooit geweigerd of willen weigeren, om die schuld, indien zij bestond, te betalen. Velen beweerden dat men ze niet geheel verschuldigd was, maar

niemand heeft willen weigeren te betalen ook meer dan men verschuldigd was. Dit echter, dat in een tractaat door een Nederlandschen Minister, namens den Nederlandschen Staat met eene vreemde mogendheid gesloten, de roede gekust werd, waarmede de Nederlandsche Staat werd geslagen, en men nog dankte met schoone woorden voor het *désintéressement* eener mogendheid, die naar veler beweren meer ontving dan haar toekwam, terwijl werd toegegeven dat ons werd kwijt gescholden wat nooit verschuldigd was geweest, dit is iets, waardoor, naar mijn inzien, de eer en waardigheid van den Nederlandschen Staat, door een Ministerie dat die eer en waardigheid moest beschermen, met voeten werd getreden."

De *Nederlander* noemt dit verwijt "niet ongegrond." Waarom? Omdat het blad eenvoudig de repliek van den heer VAN BOSSE weglaat, alsof het antwoord van den heer DE BRAUW den oud-Minister tot zwijgen en in verslagenheid had gebragt. Maar de heer VAN BOSSE antwoordde:

Hetgeen ik gisteren heb gezegd nopens het tractaat met Rusland, is de uitdrukking mijner opinie. Ik heb er bijgevoegd dat ik er niet verder over zou uitweiden. Ik weet echter zeer goed dat het stelsel, nu door de ministeriële leden verkondigd, destijds, toen het wets-ontwerp houdende de goedkeuring van het tractaat hier is behandeld, door de toenmalige oppositie is voorgestaan; ik weet echter ook, dat toen met evenveel kracht door de toenmalige Regering is aangevoerd, dat het eene onjuiste beschuldiging was, dat de waardigheid van Nederland door dat tractaat zou worden gekrenkt. Die beschuldiging rustte daarop, dat men de zaak geheel en al uit een verkeerd oogpunt beschouwde. Wat was het geval? De Russische Keizer was opgetreden met eene vordering ten laste van Nederland. Dezerzijds meende men, dat de Russische regering meer vorderde dan de Nederlandsche schuldig was. Daarover werd nu eene transactie aangegaan, en nu vorderde men, dat elke partij hare beweegredenen in het tractaat zou doen opnemen. Dit kon onmogelijk geweigerd worden; in het tractaat, in het contract van transactie moesten die beweegredenen worden geplaatst, die elke partij meende te moeten aanvoeren. Dat was de bestemming van het tractaat; het is eene min juiste voorstelling als of Nederland, zoodanige transactie sluitende, gezegd kon worden de roede te kussen waarmede het geslagen werd. Deze eenvoudige opmerking is genoeg om te doen zien dat niets minder juist is dan de beschuldiging van den Spreker uit Gouda, als of ik te dien aanzien eene cijfer-quaestie met eene quaestie over de eer en de waardigheid der natie zou verwarren.

En nu komt het ons voor, niet enkel dat de heer VAN BOSSE den onregtmatigen aanval des heeren DE BRAUW zegevierend heeft afgeslagen; maar dat *de Nederlander* zelf, door de gebrekkige mededeeling der discussie en het *weglaten* van de repliek, daarvan meer dan iemand overtuigd is.

De Morgenster neemt, uit eene en andere opmerking door ons gemaakt en eene enkele vraag door ons gedaan, aanleiding tot eene opzettelijke beschouwing van sommige beginselen van ons Staatskerkregt.

Zulk een arbeid heeft eene nuttige strekking en, wat het eerste artikel betreft, wij treffen daarin veel aan, dat wij beamen; maar ook het een en ander, dat juist voor tegenspraak vatbaar blijkt, omdat de schrijver zelf zich menigmaal tegenspreekt.

Wij wachten de reeks artikelen af, alvorens in bijzonderheden te treden.

Nu slechts een enkel woord. *De Morgenster* vergist zich zeer, wanneer zij als ons gevoelen voorstelt, dat de Staat zich moet *bemoeijen* met de handhaving der leer van een kerkgenootschap. Van dat gevoelen zijn wij meer dan iemand verwijderd. Integendeel, achten wij den Staat zelf ongehouden regtstreeks of zijdelings daarop invloed uit te oefenen; veelmin de eene rigting boven de andere te beschermen.

De vraag: wat is het wezen van een kerkgenootschap? vordert een positief antwoord, en wij hopen dat in de beschouwingen van *de Morgenster* volledig te zullen vinden.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De berigten uit de Krim melden niets omtrent eenige verdere operatiën der beide tegenover elkander staande legers, en het blijkt alzoo dan ook, dat er thans een zekere wapenstilstand plaats heeft. Vele nadere bijzonderheden worden echter medegedeeld omtrent de verwoestingen, welk de storm van den 14 heeft aangerigt. Indien eene depêche dienaangaande waarheid behelst, dan zouden het niet 25 — gelijk Prins Menchikoff in zijne mededeelingen zeide — maar 32 transportschepen, zijn, welke vergaan zijn. Een groot aantal stoom-oorlogschepen zouden hetzelfde lot ondergaan of veel averij geleden hebben. Het is te wenschen, dat in die berigten eenige overdrijving zij.

Wat daarvan ook zijn moge: het is zeker, dat een groot gedeelte der vloten van de geallëerden in den Bosphorus verwacht wordt; zij zullen daar eene ligplaats zoeken, waar zij meer dan aan de kusten van de Krim beveiligd zijn tegen de omweders-buijen, welke in dit jaargetijde zoo dikwerf en zoo hevig plaats hebben in de [illegible].

[illegible] de operatien in het oude Chersonesus [illegible] winter voortgezet zullen worden, dan is het voor de geallieerden van belang op hunne vloten te kunnen vertrouwen.

Men schat de versterking, welke de geallieerden van den 10 tot 20 dezer maand bekomen hebben op vijftien duizend man.

Het berigt van den dag, dat thans als het meest belangrijke kan worden beschouwd, is de ministeriële wijziging, welke te Athene heeft plaats gehad. (Zie onze telegrafische depêches van gister.) Dat de wijziging strookt met de zienswijze van generaal Kalergi, is met andere woorden, dat zij in den geest der Westersche mogendheden is; want generaal Kalergi (niet Dalergis) staat op den besten voet met de Fransche legatie te Athene.

De houding van Oostenrijk blijft steeds in de staatkundige wereld het onderwerp van veel gesprekken uitmaken. De *Times* gaat voort met zijne scherpe en bitse aanvallen tegen die mogendheid. De *Morning-Herald* daarentegen spreekt van de op handen zijnde onderteekening van een of- en defensief verdrag tusschen Oostenrijk, Frankrijk en Engeland, en hecht daaraan zelfs meer gewigt dan men aanvankelijk deed.

Er zou dus geen sprake meer zijn van eene voorloopige overeenkomst, waarbij Oostenrijk zich zou verzekeren van de ondersteuning der Westersche mogendheden, ingeval van aanval door Rusland of zoo het door de omstandigheden in den strijd mogt worden gewikkeld. Volgens de *Morning-Herald* zou Oostenrijk onmiddellijk het initiatief nemen tot het ondernemen van vijandelijkheden tegen zijn magtigen nabuur, en zou men binnen kort op het oorlogsveld de vlaggen van Oostenrijk, Frankrijk en Engeland vereenigd zien.

Wij gelooven nogtans, dat de beschouwingen, welke wij gister omtrent de houding van Oostenrijk mededeelden, door geene enkele daadzaak wedersproken kunnen worden, en hechten, derhalve, weinig gewigt aan het door de *Morning Herald* medegedeelde.

De *Constitutionnel* deelt eene nota mede, omtrent de aanneming der vier punten van waarborg door Rusland, welk stuk eene half officiële kleur schijnt te hebben. Deze nota schijnt meer twijfel aan te duiden, omtrent die aanneming dan geneigdheid, van den kant der Westersche Mogendheden, om voortaan alle onderhandelingen, welke op dien grondslag rusten, en waarvan de aanneming Rusland ernst is, te verwerpen. Dit is voorzeker eene niet veel beteekende aanwijzing; wij mogen haar echter onzen lezers niet onthouden.

De telegraaf heeft onze lezers reeds bekend gemaakt met de benoeming van Espartero tot President der Cortes en van den generaal O'Donell en de heeren Madoz, Dulce en Perales (niet Proles) tot vice-presidenten.

Deze keuzen zijn van veel beteekenis. De vier afgevaardigden, die tot vice-presidenten zijn benoemd, waren allen de candidaten van het gedeelte der vergadering, dat onder den naam van liberale unie bestaat uit de gematigd constitutionnelen, de gematigd progressisten en zelfs eenige der progessisten, zooals de heer Madoz.

De keuze der vier vice-presidenten na de benoeming van Espartero tot President, — ten einde de Koningin het hoofd van het nieuw te vormen Kabinet aan te wijzen — schijnt aan te duiden, dat dit Kabinet even als dat, hetwelk sedert Julij in Spanje geregeerd heeft, uit de twee bestanddeelen van progressisten en gematigden zal moeten zijn zamengesteld.

Dit is dan ook de eenige uitlegging, die aan de bekend gewordene benoemingen is te geven; de uitsluiting der hevige progessisten van het vice presidentschap schijnt aan te duiden, dat het gematigd element, volgens het gevoelen der Cortes, een beslissend overwigt in het bewind moet hebben. Men zegt, dat het in de bedoelingen van Espartero ligt om het gematigd element in het nieuw bewind te brengen, door aan de heeren O'Donell en Lujan respectivelijk de portefeuilles van Oorlog en publieke werken aan te bieden. Dat, zeide men, was het eenig verschil tusschen den hertog der overwinning en de hevige progressisten aan wier hoofd de heer Olozaga staat, die een kabinet wilden hebben, waarin het O'Donellistisch element geheel uitgesloten zou zijn.

De keuze der vergadering schijnt het geschil beslist te hebben.

Het blijft nu nog de vraag wat Espartero doen zal na de nederlaag, welke de partij, die zijne candidatuur het meest ondersteunde, geleden heeft.

De Pruissische kamers zijn den 30 dezer geopend. In een paragraaf over de buitenlandsche aangelegenheden betuigt de Koning zijn leedwezen over den bloedigen strijd tusschen de magtige leden der Europesche staten-familie. Pruissen is daarin nog niet gewikkeld en de vrede vindt daar nog eene schuilplaats. Er is eene nieuwe aanleiding geboren, om te hopen, dat men weldra een breeden grondslag zal vinden tot het herstellen van de goede verstandhouding. Nu Pruissen met Oostenrijk verbonden is, zal de Koning voortgaan als zijne zending te beschouwen, de zaak van den vrede, der gematigdheid en der onafhankelijkheid der overige staten te bepleiten. Mogten de tijdsomstandigheden het voor Pruissen noodzakelijk maken eene meer krachtige houding aan te nemen dan zal de natie bereid zijn, om met onderwerping de offers te brengen, welke haar zullen worden opgelegd. Ten einde voor een zoodanig geval gereed te zijn, zal de armee op voet van oorlog gebragt worden; maar de korpsen en het materieel zullen geen vermeerdering ondergaan. Er is bevel gegeven, om de tweede helft van de leening vlottend te maken.

Zoo zal Pruissen ten allen tijde gereed zijn om de belangen van zijne stelling in Europa te verdedigen, indien dreigende omstandigheden dit mogten vorderen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN VRIJDAG, 1 DECEMBER.

DISCUSSIEN OVER DE ARTIKELEN VAN HET IVde HOOFDSTUK (*Justitie*).

Aan de orde is de Vde afdeeling (kosten van algemeene of rijkspolitie).

De heer VAN HEIDEN REINESTEIN vestigt, o. a., de aandacht op de jaarlijks herhaalde processiën te Ossendrecht, die nu weder op 8 Sept. plaats hadden, alhoewel ditmaal niet begeleid door militairen, maar wel door den burgemeester, als hoofd der politie. Spr. vindt hierin schennis van eene Grondwetsbepaling, die dergelijke processiën verbiedt, en vraagt waarom de Minister van Justitie daartegen geene maatregelen neemt?

De heer LUIJBEN zou gaarne weten, wáár de Grondwetschennis uit, [illegible] Ossendrecht; voorts wil Spr. vragen of het wel de verdraagzaamheid [illegible], zulke onderwerpen te behandelen in openbare zittingen der Tweede Kamer, en waarom de klagers zich niet liever tot de Regering hebben gewend?

De heer VAN LIJNDEN ondersteunt het verzoek van den heer VAN HEIDEN, omdat het geldt aller belang, dat wering van misbruik eischt, wáár en door wien ook gepleegd. De klagers hadden zich reeds herhaaldelijk tot de Regering gewend. Ook in de nabuurschap van Spr. woonplaats hadden overtredingen der wet plaats door R. Cath. geestelijken, die in kerkgewaad op straat verschijnen; zoo ook te Uden, bij Eindhoven.

De heer VAN HEIDEN antwoordt den heer Luijben, dat aan de waarheid van het feit niet kan worden getwijfeld; en dat deze zelfde zaak reeds verleden jaar in de Kamer was behandeld. Spr. protesteert tevens tegen elke mogelijke verdenking van onverdraagzaamheid. Juist door het tegengaan van de processiën wenschte hij de verdraagzaamheid te bevorderen.

De heer LUYBEN zegt, dat er een oud spreekwoord is: *die protesteert is het kwijt*, en dat is alles, wat hij den vorigen spreker zal antwoorden.

De MIN. VAN JUSTITIE zegt, dat men nooit meer dan twee hoogst twijfelachtige feiten heeft kunnen aanwijzen, als bewijs dat men aan de wet op de kerkgenootschappen niet zou voldoen. Integendeel, de Min. verklaart, dat men overal en ten allen tijde zeer bereidwillig is geweest om aan de wet te gehoorzamen. Een enkel feit te vervolgen, zou vexatie zijn; want dit feit is twijfelachtig. Te Ossendrecht [illegible] alleen eenige personen begeven zich uit de Kerk, gezamentlijk naar Haren in eene soort van optogt. De Min. gelooft niet, dat dit constitueert eene openbare godsdienstoefening op straat. Ook de openbare rust wordt door het feit niet gestoord; want ware dit het geval, dan zou de marechaussée derzelver pligt doen. De Minister van Justitie heeft overigens bevolen, dat men zorge, dat die optogt niet aanneme het karakter van processie; en zoo als de optogt nu plaats heeft, ziet de Minister daarin geene overtreding der wet. Ware dit het geval: de Minister zou niet aarzelen, de wet te handhaven. Dezelfde gronden worden door den Minister aangevoerd tegen hetgeen de heer V. LYNDEN betrekkelijk het gebeurde te Gravenstein heeft aangevoerd. Gravenstein is eene plaats, waar geene processien mogen plaats hebben; maar bij besluit is toegelaten, dat de plegtige begrafenissen als van oudsher daar voortgang mogen hebben.

Ten aanzien van de organisatie der politie zegt de Min., dat eene zoodanige organistie reeds gepasseerd is bij den Raad van State.

De zaak der politie acht de Min. van het hoogste belang, omdat het hier niet enkel geldt het algemeen belang, maar ook de bescherming van personen en goederen. De grootste taak der politie was het voorkomen van 't kwaad, het uitblusschen van het smeulend vuur; en de Min. wilde zich daaraan bijzonder wijden, al ware 't ook, dat die taak, omdat men daarvan zoo weinig blijken kan zien, ondankbaar schijnt. Twee malen was de Min. in moeijelijke omstandigheden opgetreden, en hij had de overtuiging daardoor erlangd, dat de [illegible] moeten geacht worden.

De heer VAN LYNDEN kwam 't voor, dat de Minister nog al in een moeijelijke positie verkeerde, en dat daaraan de gedwongen wijze der verdediging moest worden toegeschreven. Spr. gelooft niet, dat de gevallen van Ossendrecht en Gravenstein twijfelachtig zijn; hij vreest dat het tegenovergestelde waar is, wat Spr. nader betoogt. Uit de Grondwet en art. 6 van de wet op de kerkgenootschappen betoogt Spr. dat er niet sprake is van straf in geval van rustverstoring, maar wel van *voorkoming* dier rustverstoring. Spr. verzoekt, ten slotte, ernstig, dat de Minister de zaak nog eens goed doe onderzoeken.

De MIN. V. JUSTITIE beantwoordt den vorigen Spr. nog nader en handhaaft zijne, vroeger vooropgezette stellingen.

De heer MEBUASEN heeft van den officier van justitie te Ossendrecht een naauwkeurig verslag ontvangen van 't gebeurde aldaar, en daaruit blijkt, dat geestelijken zich niet aansloten bij den optogt, dat er geen kerkelijke costumes werden gebezigd. enz. Daarna werden aangenomen de artt. 13 tot en met 22.

Bij art. 23 (*geheime Correspondentie-gelden*) stelt de heer V. D. VEEN voor, om het woord «geheime» weg te laten en het cijfer van *f* 10,000 te verminderen tot 7000. De voorsteller zegt, dat zijn doel met het amend. is: 1o. omdat indien de uitgave is geschied, er geen reden meer bestaat om de zaak zelve *geheim* te houden, waarvan het gevolg dan zal zijn dat de rekenkamer, de sommen, op dit art. uitgegeven, zal kunnen verevenen. 2o. omdat het hem voorkomt, dat nooit meer dan 7000 is uitgegeven en derhalve *f* 10,000 een overbodige luxe zou zijn.

De heer THORBECKE ondersteunt het amendement, ofschoon hij gewenscht had, dat de voorsteller het in twee deelen zou gesplitst hebben. Spr. wenscht ook 't woord van «geheime» te zien wegvallen; dat woord brengt een denkbeeld mede, dat de Min. zelf wel niet zal willen voeden. Hij behoeft den Min. niet te herinneren, wat misbruiken vroeger door dat woord gemaakt zijn; en vooral dat de Rekenkamer de uitgegeven sommen anders niet kan verevenen. Spr. kan niet inzien, dat er nog uitgaven kunnen zijn in onzen tijd, die steeds geheim zouden moeten blijven. Tevens wijst Spr. aan, dat volgens art. 5 van de wet op de Rekenkamer, de Minister toch altijd in staat zou zijn, om *geheime uitgaven* te doen, indien hij dit noodig achtte. Op *deze* begrooting was, derhalve, geen post voor *geheime* uitgaven noodig. Dit art. 23 behoorde tevens onder de artt., die aangevuld kunnen worden uit de onvoorziene uitgaven; er was dus geene enkele reden waarom nu dit art. 23 de qualificatie van *geheim* zou moeten behouden. Wat het cijfer betreft, [illegible] dat nimmer meer dan *f* 7000 zijn uitgegeven voor dien post en verhooging derhalve niet geregtvaardigd schijnt.

Den MIN. VAN JUSTITIE zal het aangenaam zijn, indien het woord «geheime» zal worden weggelaten; want hij hecht weinig aan dat woord. Hij stelt dus voor het artikel aldus te lezen: «Correspondentie-gelden ter beschikking des Ministers van Justitie, waarvan alleen verantwoording aan den Koning geschiedt.» In de verwijzing naar de wet op de Rekenkamer kon de Min. geen genoegen nemen; want de Minister van Finantiën zou in eene dergelijke afzonderlijke aanvrage niet ligt toestemmen. De geheime correspondentie-gelden stonden vroeger onder het beheer van den secretaris-generaal; sedert de vorige titularis overleden is, heeft de Minister zelf de kas overgenomen en hij zelf betaalt nu alles uit. Uit het voorbeeld van het opsporen van Kämper in Engeland put de Min. het bewijs, hoe soms de geheime gelden noodig zijn, zonder dat het mogelijk ware, om aan de algem. rekenkamer de uitgegeven som te verantwoorden. Bij die gelegenheid verklaarde de Min., dat toen hij de eerste maal bij den Koning werd toegelaten, deze hem toeriep: *«Eene voorwaarde, geen spionnen!»*; de Min. kan dus het Nederlansche volk daaromtrent gerust stellen. — Wat de voorgestelde vermindering der som betreft, de Min. gelooft dat men telkens de som wil verminderen tot het bedrag van 't geen vroeger is uitgegeven. De Min. voorziet daarin, dat men nu zal uitgeven zooveel mogelijk, om niet telken jare [illegible] begrooting te erlangen. De Min. geeft ten slotte de verzekering, dat hij slechts zal uitgeven wat noodig is. Verpligte verantwoordiging acht de Min. evenwel eene soort van verdenking, dat hij zou uitgeven wat niet noodig is.

De heer VAN DER VEEN meent o. a. dat de door den Min. voorgestelde wijziging, in plaats van het woord *geheim*, in niets verbeteren zal hetgeen de voorsteller wenschelijk acht.

De MINISTER VAN JUSTITIE handhaaft nu hetgeen oorspronkelijk is voorgesteld; want tot dusver is die post altijd gegeven als «*geheim*», zij het cijfer dan ook grooter of kleiner geweest.

De heer THORBECKE beantwoordt den Minister nog nader op diens bezwaren tegen het voorgestelde amendement, en wordt op nieuw door den Minister van Justitie gerepliceerd.

De heer VAN BOSSE kan zijne stem *niet* geven aan het amendement, wanneer het woord «geheime» zal worden weggelaten uit den post van overschrijving. Spr. heeft daartegen finantiële bezwaren.

De heer VAN NISPEN verklaart zich ook tegen het amendement, mede om dezelfde reden.

De heer V. D. VEEN splitst alsnu zijn amendement in twee gedeelten.

De heer HUGENHOLTZ meent nog altijd dat het woord «geheim» kan wegvallen. De Minister had gezegd: het is eene zaak van vertrouwen. Dit is waar; maar juist zegt Spr. thans hebben wij den heer Donker tot Minister; [illegible] onzekerheid wenscht hij de controle van de Rekenkamer te erlangen. — De *Minister van Justitie* beantwoordt den vorigen spreker en de heer WINTGENS verklaart daarop, dat hier geene quaestie van geld is, maar dat men hier *stelt een quaestie van vertrouwen in den Minister*. Spr. zal stemmen *tegen* het eerste amendement en tegen het tweede; want hij stelt in den Minister het meeste vertrouwen.

De heer STRENS antwoordt den heer Wintgens, dat hij aan het amendement niet hecht het karakter van vertrouwen of niet vertrouwen in den Minister. Tegen dergelijke uitlegging van zijn uit te brengen votum protesteert Spr. reeds bij voorbaat.

Het eerste amendement, om het woord «*geheime*» te doen wegvallen, wordt met 17 tegen 48 stemmen VERWORPEN.

VOOR de heeren: de Poorter, Anemaet, v. Wintershoven, v. Eck, Hengst, de Man, Thorbecke, Storm, Dullert, Hugenholtz, Sloet, Rijnders, v. Hoëvell, Zijlker, de Lom, Huguenin en v. d. Veen.

Het *tweede* amendement, om de som tot *f* 7000 te verminderen, wordt met 37 tegen 28 stemmen *verworpen*.

Vóór de heeren: Dullert, Strens, Hugenholtz, Sloet, Hoijnck, Reinders, van Hoëvell, Zijlker, de Lom, Huguenin, van der Veen, Ten Cate, De Poorter, van Bosse, Jespers, Anemaet, Westerhoff, van Akerlaken, van Wintershoven, van Eck, Bots, van Zuijlen van Nijevelt, Hengst, de Man, Thorbecke, Meeussen en Storm.

Het art. wordt daarna, zonder hoofdelijke stemming, aangenomen.

De artt. 24 tot en met 39 worden *aangenomen*. Het geheele hoofdstuk met 46 tegen 19 stemmen.

Tegen de heeren: van Hoëvell, Zijlker, Huguenin, van der Veen, Ten Cate, de Poorter, van Bosse, Anemaet, Westerhoff, van Eck, van Zuijlen van Neijevelt, de Man, Thorbecke, Meeussen, Storm, Dullert, Hugenholtz, Sloet en Hoijnck.

DISCUSSIE OVER HET Vde HOOFDSTUK.

(Binnenlandsche Zaken.)

De heer V. RHEEDE V. OUDTSHOORN haalt op nieuw bij dit hoofdstuk, de zaak van Kockengen aan, reeds bij het IV hoofdstuk behandeld. Zonder aanzien van personen wenscht Spr. de handhaving van de wet op de kerkgenootschappen.

De heer THORBECKE had zich verpligt gerekend, om dit hoofdstuk, vooral met betrekking tot de cijfers, in de algemeene begrooting, uitoverig te behandelen, ook omdat hij daartoe was uitgedaagd door onderscheidene leden. Hij kon dit, evenwel, thans niet doen, omdat hij de stukken niet bij zich had, die daartoe noodig waren, daar niemand den zoo spoedigen afloop der vorige discussiën kon vermoeden.

De heer HUGENHOLTZ meent ook, dat de discussiën behoorden verdaagd te worden; want ook hij had de noodige stukken niet bij zich, gelijk velen met hem; omdat men niet dacht, dat de discussiën over het IVde hoofdstuk reeds heden zouden zijn afgeloopen. Hij stelt dienovereenkomstig voor, de discussiën morgen voort te zetten.

De heeren LUIJBEN, WINTGENS en DE BRAUW bestrijden de motie, die echter met 39 tegen 21 stemmen wordt AANGENOMEN.

Vervolgens wordt uitgebragt het eindverslag op het voorstel van vijf leden tot afschaffing van de accijnsen op de brandstoffen.

De heer VAN BOSSE stelt daarop voor, om die discussiën te bepalen vóór de behandeling van de wet op de middelen; en dus onmiddellijk na afloop van de beraadslagingen over het XIIde hoofdstuk der staatsbegrooting.

De heer HOFFMAN kan zich daarmede niet vereenigen; want hij ziet er geene noodzakelijkheid in, om het voorstel te behandelen vóór de wet op de middelen. — In gelijken zin wordt geoordeeld door den heer VAN AKERLAKEN, te meer, *daar indien het gerucht niet ten eenemale onwaarheid zegt, eerstdaags een nieuw voorstel zal inkomen tot afschaffing van belastingen.*

Na nog eene woordenwisseling tusschen de heeren van Akerlaken, Hoffman, van Bosse, van Heiden Reinestein en van NISPEN (die erkent, dat indien er *niet* eene tijdelijke verhindering ware ontstaan, *reeds een nieuw voorstel tot afschaffing van belasting zou zijn gedaan*) trekt de heer VAN BOSSE zijn voorstel in.

De vergadering gaat daarop tot morgen ochtend, 11 ure uiteen.

's Gravenhage, 30 November.

Z. M. heeft benoemd tot ontvangers der registratie en domeinen: te Sneek den heer J. van Assen; te Maarssen den heer H. H. Schotanus à Heringa Lemke, te Lemmer den heer A. W. van Boven, te Heerlen den heer G. E. Termaat, te Nijkerk den heer B. A. Pouli, thans te Goor; te Ommen den heer A. E. Stheeman, te Goor den heer mr. B. H. Upmeijer, te Gennip den heer S. Barstra, te Horst den heer S. Loke, te Texel den heer J. Andreae; tot surnumerairen der registratie en domeinen, de heeren J. J. van Hettingh Tromp, te Leeuwarden; J. Scheltema, te Harlingen; T. T. Hosthumus, te Beetsterzwaag, mr. L. J. Bouricius, te Utrecht; jhr. mr. A. M. C. Sandberg, te Zwolle.

—

Z. M. heeft aan den officier van gezondheid der 1ste kl. op de Nederl. bezittingen ter Kuste van Guinea, R. Boomsma, verleend den titulairen rang van eersten officier van gezondheid der 1ste kl., en op verzoek, aan den kapit. der infant. van het leger in O.-I. F. Onena, met verlof hier te lande, eervol ontslag verleend uit Zr. Ms. Militaire dienst, onder toekenning van pensioen.

---

* Heden middag, ruim 12 ure, heeft er bij den ijzerverkooper den heer Regout, in de Schoolstraat, een verschrikkelijk ongeluk plaats gehad. Men had namelijk in het woonvertrek een vaatje met buskruid geplaatst, dat vochtig was, ten einde het te droogen; waarschijnlijk moet dit te digt bij het vuur zijn gebragt, althans in een oogenblik ontplofte het kruid, met het ongelukkig gevolg, dat vijf zich in het vertrek bevindende personen, de een meer, de ander minder ernstig zijn gekwetst, zoodat men, voor het leven van sommigen beducht is. Vele der glasruiten van het huis en de daarover en bezijden gelegen woningen zijn meest alle verbrijzeld; ook het achterste gedeelte van het huis is zwaar beschadigd door de ontploffing, die zoo hevig was, dat zij op verren afstand werd gehoord. Dadelijk vereenigden zich de burgerlijke en militaire overheden, als ook de schutterij op de plaats van het onheil. Daar er geen brand ontstaan was, kon dezen zich spoedig verwijderen en bleef alleen de policie de woning bewaken, bij den grooten toevloed van nieuwsgierigen, die te talrijker was, daar het juist marktdag was en het voorval plaats had in het drukste gedeelte der residentie.

---

* Heden zijn de pleidooijen voortgezet en ten einde gebragt in de zaak tusschen den heer Maxwils en den heer Lorenceau. De conclusie van het openbaar ministerie is bepaald op heden over veertien dagen.

* Burgemeester en Wethouders van 's Gravenhage, hebben bekend gemaakt, dat de door hen voorloopig aangekondigde gewone tentoonstelling van schilderijen en verdere kunstwerken van levende meesters voor de maand Mei 1855, in dat jaar geen plaats zal kunnen hebben; doch dat Burgemeester en Wethouders zullen trachten, tegen dien tijd eene tentoonstelling van schilderijen van oude en van overledene meesters tot stand te brengen, waartoe zij nader de algemeene medewerking hopen in te roepen.

---

* Gisteren heeft er een luisterrijk diner plaats gehad bij den Noord-Amerikaanschen gezant, den heer Belmont, ter eere van den commodore Perry, die zich alhier bevindt. Dit diner werd door het corps diplomatique en andere aanzienlijken bijgewoond.

---

* De volgende circulaire is in deze stad verspreid:

«De ondergeteekenden, benoemd en verzocht zijnde, om voorloopig te vertegenwoordigen eene associatie van personen, aan wie de belangen van hunne natuurgenooten ter harte gaan; om, bij de hooge prijzen der levensmiddelen, en bij de nog niet geheel geweken aardappelenziekte, te beproeven, of er hier te lande een nog niet algemeen bekend en niet algemeen te verkrijgen voedingsmiddel zoude kunnen verbouwd worden, te dien effecte dat daardoor een meer versterkend en min kostbaar voedingsmiddel dan brood en aardappelen zou te verkrijgen zijn, en ter beoordeeling aan de belanghebbenden aangeboden worden.

De aandacht der associatie is bepaald op den bouw van *Maïs*, ook *Turksche tarwe* of *rogge* genaamd.

Dit gewas werd door de hoogleeraren Muller en Bleekrode en den heer L. A. van Meerten, te Delft, als voedingsmiddel gunstig beschreven.

Op de landbouw-tentoonstelling te Dordrecht en te Arnhem, in 1854 gehouden heeft men onderscheidene monsters gevonden die bekroond zijn.

Uit de Vereenigde Staten van Amerika heeft men van een geacht en daar bekend heer vernomen, dat aldaar de korrels op onderscheidene wijze worden gereed gemaakt, als erwten gekookt, tot meel gemalen, met water tot pap of pudding gekneed, ook wel in den oven gebakken wordende en dat in 't bijzonder de werkman, bij het gebruik van gezegd voedsel, zich zeer wel bevindt.

Dit te beproeven is de wensch en het doel der associatie provisioneel op een of twee bunders grond, in de nabijheid van 's Gravenhage, om bij eene gelukkige uitkomst der bebouwing, aan de voorsch. cultuur meerder uitbreiding te geven.

Hiertoe is door de leden, de associatie uitmakende, besloten, en tot goedmaking der kosten eene inschrijving geopend van een honderd gulden per aandeel, des verkiezende in termijnen te voldoen, om daardoor in staat gesteld te worden eene proeve in 1855 te nemen, en daarna te bepalen of de zaak is uit te breiden, of aan ieder der contribuabelen, voor zooveel de opbrengst zal toelaten, de uitgeschoten gelden te restitueren.

Wij hebben de eer UEd. hiervan kennis te geven, ten einde wanneer UEd. mogt willen medewerken tot het voorsch. naar ons inzien, weldadig doel van de Maïs-cultuur, zich daartoe aan een der ondergeteekenden te willen aanmelden.

's Gravenhage, 7 November 1854.

Jhr. Mr. H. J. Caan, *Voorzitter*.
R. F. baron van Raders, *Directeur*.
Ph. de Meijer, *Secretaris en Penningmeester*.

---

* Op aanstaanden Donderdag, den 7 December, zal de gewone audientie van den Minister van Finantiën geen plaats hebben.

Naar wij uit een zekeren bron vernemen, heeft onze regering aan de Internationale Telegraaf-Maatschappij concessie verleend tot uitbreiding harer lijnen tot Amsterdam. De op deze concessie betrekking hebbende stukken zijn reeds Zaturdag den 24sten November geteekend. Er zijn tevens maatregelen om de uitvoering der noodige werkzaamheden te bespoedigen.

---

* Te Leeuwarden circuleert het navolgende adres:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal!

Mijne Heeren!

Geven met gepasten eerbied te kennen, de ondergeteekenden, ingezetenen der gemeente Leeuwarden, dat zij zich ten voorleden jare tot uwe Vergadering gewend hebben, met verzoek om in het belang der mindere standen de accijnsen op [illegible] te doen wegvallen en door andere middelen te vervangen; dat, daar tegen de vervulling van dien wensch zich bezwaren hebben opgedaan, zij echter nu verklaren, met genoegen kennis te hebben genomen van het voorstel, tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen, door uw medelid den heer van Hoëvell c. s. ingediend, en wel omdat daardoor de veenderijen en dus ook de landontginningen, tot eene vrijen, onbelemmerden toestand worden teruggebragt; omdat daardoor een tal van kleine nijverheids-takken, nu door den accijns bezwaard, eene hoogst aanzienlijke verligting zal ondervinden; omdat daardoor eene ontheffing aan eene der eerste levensnoodwendigheden zal worden geschonken, en, omdat het zoo jammerlijk vernietigen van duizenden tonnen turf, welke de accijnsen niet waard zijn, vermeden wordt, waardoor vele behoeftigen bij magte worden, om voor weinige penningen, in het barre jaargetijde, hunne verkleumde ledematen te verwarmen. Ook met het oog op den gunstigen toestand van 's Rijks schatkist, de vrucht van een, sedert 1848 ingevoerd, zuinig en ordelijk beheer (en welks bestemming voor Nederland, het meest van alle Staten, naar evenredigheid der bevolking, met schulden bezwaard, eene levensvraag is,) kunnen geene houdbare gronden, tegen genoemd voorstel worden ingebragt: rede

nen waarom adressanten U Mijne Heeren! eerbiedig, maar met allen ernst, verzoeken, U met gedacht voorstel wel te willen vereenigen.

Hetwelk doende.

Nog is aan de Tweede Kamer het volgende adres toegezonden:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal!

Geven met verschuldigden eerbied te kennen de ondergeteekenden, ingezetenen van Heerenveen in Schoterland en Nijehaske, provincie Friesland.

Dat zij met groot genoegen hebben vernomen de indiening aan deze Kamer van een voorstel van den heer van Hoëvell en anderen, tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen;

dat zij in die afschaffing toch zien een onberekenbaar groot voordeel niet alleen voor de mindere standen, maar, zoowel middellijk als onmiddellijk, voor de geheele maatschappij;

dat, vooreerst, daardoor eene, in dit klimaat ongetwijfeld onmisbare en eerste levensbehoefte ruimer en goedkooper verkrijgbaar zal worden en elk alzoo in meerdere of mindere mate zal worden ontlast en gebaat; en bovendien, juist door de afschaffing van den accijns op de brandstoffen, meer dan door die van eenigen anderen accijns, werk en loon voor de minvermogende helft der maatschappij onberekenbaar zullen worden vermeerderd;

dat toch, zoo als wel geen betoog behoeft, de exploitatie der veenen door de afschaffing van een drukkenden accijns grootelijks zal toenemen, en, als onmiddellijk gevolg daarvan, insgelijks de droogmaking van lage- en de ontblooting van hooge ondergronden, en de ontginning van beide ontzaggelijk zal worden bevorderd;

dat bij dit alles ontelbare beroepen en bedrijven, tot uitoefening waarvan brandstoffen worden gevorderd, van een drukkend bezwaar zullen worden ontheven en derhalve in bloei zullen toenemen;

dat alzoo, door de afschaffing van den accijns op de brandstoffen, duizenden handen werk en loon zullen erlangen, juist datgene, waarin zij, die anders in de afschaffing der accijnsen zoo veel heil niet zien, het welzijn der mindere klassen erkennen gelegen te zijn, zoodat zelfs de tegenstanders van de afschaffing van accijnsen, de afschaffing van *dezen* accijns zullen moeten goedkeuren, willen zij niet met zich zelve in tegenspraak komen; —

dat niet alleen die twee een tweede millioen guldens, welke door dezen accijns regtstreeks aan de nijverheid worden onttrokken, in omloop zullen blijven, maar bovendien millioenen guldens aan loon in omloop zullen worden gebragt, en in dat alles tal van beroepen, fabrieken, trafieken en handwerken op verschillende wijzen zullen deelen, en deze weder elkander loonen en werk zullen verschaffen, zoo als de cirkel der nijverheid zulks noodzakelijk medebrengt, zoodat zich die millioenen veel malen zullen verdubbelen.

Redenen, waarom requestranten met den meesten eerbied verzoeken, dat het der Tweede Kamer van de Staten-Generaal moge behagen, het voorstel tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen, aan te nemen.

Blijkens eene mededeeling van het Belgische telegraafbestuur, zijn te Alby en te Rodez in Frankrijk telegraafkantoren geopend. Zij liggen beide in den 5den kring, van de Fransche grenspunten bij Kehl, Quiévrain, Saarbrücken en Weissenburg gerekend. De kosten voor de verzending van een enkel berigt daarheen: langs den goedkoopsten weg, zijn, voor Amsterdam, Assen, Groningen, Utrecht en Zwolle *f* 10,80 en voor de overige Nederlansche kantoren *f* 9.60.

Aan het Fransche telegraafkantoor te Toulouse is eene geregelde nachtdienst ingerigt.

Sedert den 31sten October jl. is het telegraafkantoor te Aix-les-Bains in Savoye weder gesloten.

Het onlangs als geopend aangekondigde Fransche telegraafkantoor te Montereau ligt, van de Fransche grens bij Saarbrücken gerekend, in den 3den, en van de Fransche grenspunten bij Kehl en Weissenburg, in den 4den kring. Hieruit volgt, dat de kosten voor de verzending van een enkel berigt daarheen, langs de Duitsche lijnen en over het grenspunt bij Saarbrüken, voor de kantoren Arnhem, Assen en Groningen *f* 1,20 minder bedragen dan bij verzending langs de Belgische lijnen wordt gevorderd.

Door de aansluiting der Russische aan de Pruissische telegraaflijnen is het telegraafkantoor te St. Petersburg met de Nederlandsche kantoren in verbinding gesteld.

Voorloopig worden echter alleen regerinsberigten langs dien weg overgebragt, tegen later mede te deelen en te verrekenen prijzen. (*Staats-courant*)

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul-generaal te Smyrna, was aldaar den 14den dezer, uit Malta aangekomen de *Boreas*, met lading van Vlaardingen. De Nederlandsche brik *Vasco de Gama*, komende van Konstantinopel, is bevracht geworden naar Tschesme, waar dat vaartuig vrachten moet inladen.

Blijkens eene van den Nederlandschen zaakgelastigde te Lissabon ontvangen mededeeling is bij Koninklijk besluit van den 6den November jl. het decreet van den 2den Augustus jl. wegens den vrijen invoer in Portugal van buitenlandsche maïs, verlengd geworden tot den 31sten December aanstaande.

De directeuren van de Zuid-Hollandsche Maatschappij tot redding van schipbreukelingen te Rotterdam, hebben in hunne jongste vergadering besloten, uit te reiken de [illegible] medaille aan H. de Weerd Harm. Jr.z., voerende [illegible] te huis behoorende kolschip *Pieter* voor het op 20 Oct. op 58° 51' N. Br. en 4° 25' O. L., redden der equipage, bestaande in tien personen, zich in doodsgevaar bevindende aan boord van een in zinkenden staat verkeerende Noordsch brikschip, genaamd *Solid*, gevoerd door kapt. H. Gissing, te Fronsberg, te huis behoorende, en bestemd van Drammen naar Londen, en hen veilig te Harlingen aan wal te brengen, terwijl aan onderscheidene weduwen van in zee omgekomene zeelieden, uit het zoo weldadig fonds van wijlen Mej. Ida Maria de Raath, onderstand is verleend.

Men verneemt, dat aan den heer F. Bohme te Dordrecht de eer te beurt is gevallen, van met eene groote meerderheid der verschillende liedertafels, benoemd te zijn tot directeur van het feest, door het Nederl. Zangers-verbond in het jaar 1855 te Utrecht te geven, en zulks in plaats van den heer van Bree, te Haarlem, die voor deze betrekking, wegens ziekelijke omstandigheden, heeft moeten bedanken. Dit feest zal alsnu gedirigeerd worden door den heer Craijenvanger, van Utrecht, en den genoemden heer Böhme. (*D. C.*)

Men verneemt, dat de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Leijden, een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft ingediend, ter ondersteuning van het voorstel van de vijf leden dier Kamer, tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen.

De Geldersche maatschappij van landbouw heeft op voorstel van hare afdeeling de IJsseloever, zich bij adres tot den Minister van Oorlog gewend, met verzoek, dat in het belang van den vaderlandschen landbouw, voortaan bij publieke aanbestedingen van granen, de bepaling van buitenlandsche soorten zal worden achterwege gelaten. (*Handelsblad*)

Ingezonden Stukken.

De Minister van Oorlog.

Is het verschil, dat tusschen den Minister van Oorlog en den heer VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT in de zitting van 25 Nov. bleek te bestaan, voldoende toegelicht?

Wij betwijfelden zulks.

De brief van 13 Julij 1854 is openbaar gemaakt; maar niet die van den 11en te voren No. 9 B.

Wáár is de instructie, waarbij voorzien wordt in het geval, dat Z. M., die dan toch altijd de bevoegdheid bleef behouden, om van een vroeger te kennen gegeven voornemen terug te komen, begreep eenig komando te moeten voeren?

Is er dan *geen sprake* van zulk een kommando geweest of bestond er *geen beletsel* in den inhoud of de strekking der ministeriële instructie ten aanzien van de gedragslijn des kommandants?

Heeft, dan *niets* plaats gehad, waaruit het vermoeden ontstaan *kon*, dat het bevel over de kamperende troepen was geregeld, zonder te letten op de *eerste* zinsnede van art. 58 der grondwet?

Er is nog meer.

In *welke* betrekking stond te Schiedam de kapitein der rijdende artillerie VON PESTEL, door het Ministerie van Oorlog met het bevel der militaire magt belast, tot den majoor DE KOCK, die *uit het kamp* door Z. M. derwaarts was in commissie gezonden?

Wat hebben wij te denken van het zesweeksch verlof aan den Minister van Oorlog in het najaar *tot het bezoeken van eene badplaats* verleend?

Wat is de *ware reden*, waarom op de begrooting van Oorlog voor 1855 de som voor kosten *van kampement is weg gelaten*?

Waar *zóó veel* en *nog meer* te vragen overig blijft, scheen het ons uiterst gewaagd toe van den Minister van Oorlog om een terrein te betreden, dat tot verschillende beschouwingen aanleiding kan geven. EEN OFFICIER.

Mijnheer de Redacteur!

Naar aanleiding van een ingezonden stuk door een collega, een oud officier, voorkomende in UWEd. geacht dagblad van den 26/27 jl., die de vraag wenscht opgelost te zien: «Waarheen de Minister van Oorlog ons wil leiden», en aangezien die collega slechts in de *ronde* woorden van dien minister, *afgeronde* woorden ziet, en dááraan de oplossing van het problema toeschrijft, zal ik trachten door *ronde* cijfers te bewijzen, waarheen de Minister van Oorlog ons leiden wil.

1°. In de XIIde Afdeeling der begrooting van het Departement van Oorlog, wordt, o. a. uitgetrokken eene somma van *f* 38,016.20 wegens vestiging en onderstand van militaire huisgezinnen in de Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid. Voorwaar eene niet onbelangrijke som, waaruit men zou moeten afleiden, indien die post niet te hoog gesteld is, (?) dat een groot gedeelte van het leger, naar die Koloniën werd gezonden of verzocht daar opgenomen te worden, iets hetgeen niet tot lof van den militairen stand kan strekken.

2°. In dezelfde Afdeeling, art. 36, komt voor de kosten vallende op het kamperen van troepen ad *f* 6000, terwijl in de regerings-antwoorden op de verslagen der Tweede Kamer wordt gezegd: «dat voor het tegenwoordige het voornemen niet bestaat om de troepen een volgend jaar te doen kamperen. Bij het opmaken der begrooting bestond dus het voornemen, en eenige dagen later, onder dezelfde omstandigheden, niet meer!!!

3°. In de XIVde Afdeeling, art. 38 komt een post voor van *f* 22,000 voor overcomplete officieren. Welke zijn die officieren? Hieronder kunnen alleen bedoeld worden zij, die op nonactiviteit zijn gesteld, daar de overige bij hunne respective wapens in rekening komen; wanneer men nu nagaat het aantal officieren, welke dit lot treffen, kan men nimmer tot dit hoog cijfer komen.

4°. Indien men let op het eindcijfer der begrooting tot een bedrag van 11,445.270, en de regering dit hooge cijfer aan den tegenwoordigen toestand van Europa toeschrijft, dan schijnt het voorbeeld van den heer BAUD, omtrent de knollen voor citroenen bewaarheid te worden; want het is onbetwisbaar, dat indien het vaderland eenmaal in de Europeesche verwikkelingen werd medegesleept, hetgeen Gode verhoede, dit bedrag met eenige millioenen zoude moeten verhoogd worden, en men alsdan zijne toevlugt zoude moeten nemen tot de Natie, die hare beurs eerder voor eene regering zoude openstellen, die op oogenblikken, zoo als thans, tot verligting der lasten van de Natie medewerkt, dan voor eene regering, die zoodanige ontwerpen tegenwerkt.

Wat wil dus de Minister?

Homogeneïteit met de overige Ministers in zoover althans, om de Natie steeds hoogere lasten op te leggen.

Waarheen wil de Minister ons leiden?

Tot den toestand van vóór 1848.

En, *eindelijk*, mogen de leden der Kamer hiertoe medewerken?

Door dit te doen zou, naar mijne meening, elk lid zijn mandaat als Volksvertegenwoordiger verzaken, en de [illegible]

Nijmegen, 27 Nov. EEN OUD OFFICIER.

Per Telegraaf.

St. Petersburg, 30 November. Volgens eene depêche van prins Mentchikoff duurde het bombardement den 22sten nog voort, maar slechts van tijd tot tijd en zwak. De verliezen en de schade, daardoor aan de fortificatiën veroorzaakt, waren dan ook onbeduidend. Overigens niets nieuws.

Frankfort, 1 Dec. Gisteren is het additioneel artikel van het tractaat van April aan de bondsvergadering medegedeeld en onmiddellijk in handen van de comités gesteld, om daarop rapport uit te brengen. Men denkt dat de comités overmorgen zullen bijeenkomen.

Madrid, 30 November. Het ministerie is zamengesteld en wel als volgt: Espartero, president van den ministerraad; O'Donnell, minister van oorlog; Luzuriage, buitenlandsche zaken; Aguirre, justitie; Collado, finantien; Allende Salazar, marine en Santa Cruz, binnenlandsche zaken.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 1 December 1854.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$58\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{1}{2}$
Dito Certificat. .	3	$69\frac{7}{8}$ $\frac{15}{16}$
Dito Dito . .	4	$88\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$ $\frac{1}{4}$
O. I. Leening. .	4	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$	120
Belgie.		
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	$47\frac{3}{8}$
Frankrijk.		
Obligatiën . . .	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	$17\frac{11}{16}$ $\frac{13}{16}$
Dito Buitenl. .	3	
D° Binnenl. ^{6}/m.	3	$32\frac{7}{16}$ $\frac{9}{16}$ $\frac{1}{2}$
Bew. Sp. Com.		$5\frac{5}{16}$
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	3	$36\frac{3}{16}$ $\frac{1}{4}$
Dito uitgest . .	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	$99\frac{3}{8}$
Dito 1828/1829	5	$99\frac{3}{8}$
Cert. 1831/1838	5	$88\frac{1}{4}$
Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$84\frac{1}{2}$
Dito *Hope* . . .	4	$74\frac{3}{4}$ 5
Dito *Stieglitz* .	5	74
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig. .	6	
Certific. dito. .	6	$56\frac{3}{8}$
Polen.		
Obligatiën . . .	4	
Oostenrijk.		
Metalliek . . .	5	$62\frac{3}{8}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{3}{8}$
Dito bet. Amst.	5	$72\frac{3}{8}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{3}{8}$
Dito Nation. .	5	66
Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	$31\frac{5}{8}$ $\frac{11}{16}$
Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$31\frac{5}{8}$ $\frac{11}{16}$

Mexic., te Lond. 3 pct. $19\frac{5}{16}$, $\frac{11}{16}$; dito Onb. $19\frac{5}{16}$, $\frac{11}{16}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 65, $\frac{1}{4}$, 65; Fransche Peruanen 53, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$.

Over het geheel verdienen handel noch variatie van een der genoteerde fondsen eenige vermelding, de stemming was algemeen lusteloos.

FRANKFORT, Dingsdag 28 November. Metalliek 5 pct. $64\frac{3}{4}$; Spanje binnenl. 3 pct. $31\frac{7}{8}$; dito 1 pct. $17\frac{5}{8}$.

[illegible] $\frac{5}{8}$; N. Mexic. [illegible] 4½ pct. 68; Ecuador $3\frac{1}{2}$; Gren. [illegible] Sardinie 5 pct. $88\frac{1}{2}$; Spanje 3 pct. buit. $37\frac{3}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; dito Certific. $5\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; dito Passive $4\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 86; dito 5 pct. 96; Holl. 4 pct. $90\frac{1}{2}$; dito $2\frac{1}{2}$ pct. $60\frac{1}{2}$; Turksche leening $8\frac{1}{4}$.

PARIJS, Donderdag 30 November. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 94.80; dito 3 pct. 70.50; Sp. 3 pct. $33\frac{1}{2}$; N. Metall. 81.

WEENEN, Donderdag 30 November. N. Metall. $82\frac{1}{2}$; N. Leen. $96\frac{7}{8}$; Nat. Leen. $86\frac{7}{8}$; Bankactien 1225; Lombarden $96\frac{1}{2}$; Zilver $27\frac{1}{2}$; Wissel op Londen 12.20; dito op Parijs 149.

MADRID, Maandag 27 November. Sp. 3 pct. 34.40; dito N. 1 pct. 18.40.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.